

Eerste lezing: Exodus 17, 3-7
Evangelie: Johannes 4, 5-42
Datum: 15 maart 2020
Overweging door: Berti Parqui

Daar waar de mens naakt, kwetsbaar en open is

Een lange en volle evangelielezing! Er gebeurt zoveel dat je wel moet kiezen waar je in zo'n overweging dan op in wilt gaan. Ik heb gekozen voor de ontmoeting. Want hoe langer ik met deze tekst bezig ben, hoe meer ik onder de indruk raak van de ontmoeting die hier plaats vindt tussen Jezus en de Samaritaanse vrouw. Ik denk zelfs dat deze ontmoeting exemplarisch is voor de manier waarop Jezus met mensen omgaat.

Het verhaal begint al waar Jezus door Samaria trekt. Dat is heel ongebruikelijk voor een zichzelf respecterende Jood. Joden vermijden het gebied. Joden hadden geen omgang met Samaritanen, die naar hun opvatting eigenlijk vreemdelingen waren, geen echte joden. Met foute opvattingen.

Na de terugkeer uit de ballingschap waren de vijandelijkheden begonnen. De in het land achtergebleven Samaritanen werd geweigerd aan de tempelbouw mee te werken. Die beledigende afwijzing groeide uit tot een onoverbrugbare kloof tussen beide bevolkingsgroepen. Een vete die generaties lang doorgegeven werd. Ik begrijp wel hoe dat kan gebeuren, als ik denk aan de eeuwenlange strijd tussen katholieken en protestanten, of tussen protestanten onderling. Beide partijen overtuigd van hun eigen juiste opvattingen, met hatelijk en kwetsend gedrag tot gevolg.

In die context ontmoet Jezus die Samaritaanse vrouw. Hij is moe, uitgeput en alleen. Zijn leerlingen zijn eten kopen in de stad. Ook zij is alleen. Het is een raar gegeven. Wat doet zij daar alleen op het heetst van de dag? Waarom is zij niet samen met de andere vrouwen s'-morgens vroeg water gaan halen bij de put? Zij moet redenen hebben om de andere vrouwen te verwijderen. Er is iets dat niet klopt. Wat is zij voor vrouw?

Jezus, en de vrouw zijn daar alleen, in die bijna precaire situatie. Een Jood en een Samaritaanse. Een man en een vrouw, alleen. In die oosterse wereld was dat ook al niet normaal, zo niet gevaarlijk.

Jezus vraagt haar om water. Hij vraagt een gunst, maakt zich daarmee min of meer afhankelijk van haar. Maar de vrouw reageert wantrouwig. Gaat die Jood mij, een Samaritaanse, nou om water vragen? Maar Jezus reageert niet op haar vijandigheid. Hij maakt zich bekend als iemand die haar levend water kan geven. Maar zij blijft in de weerstand. Zij benoemt de kloof die er is tussen de joden en Samaritanen en stuurt ze aan op een discussie. Ze zoekt ruzie lijkt het wel.

Maar Jezus weet op de een of andere manier een heel ander register open te trekken. En dat hem dat lukt is bijzonder. Ik vind het altijd behoorlijk moeilijk om rustig en onbevangen op een agressieve toon te reageren.

Hij had, toen zij zei dat zij geen man had ook kunnen zeggen: Je liegt. Maar hij zegt je hebt gelijk. Je hebt verschillende mannen gehad en de man die je nu hebt is er niet echt voor jou. Jezus, ziet wel wat zij nodig heeft: geborgenheid, onvoorwaardelijke liefde.

Weer zoekt ze de discussie door het verschil in heilige gebedsplaatsen te benadrukken tussen de Joden en de Samaritanen. Maar Jezus doet een appél op een diepere laag in haar: het gaat niet om die uiterlijkheden: God is alleen daar te vinden waar Hij in waarheid en in de geest van liefde gezocht wordt.

Geen feiten, dogma's, religieuze stellingnames of dierbare tradities brengen de mens in contact met de Ander, maar daar waar de mens naakt, kwetsbaar en open is kan de boodschap binnenkomen: ieder mens is kostbaar in Gods ogen.

Jezus, wekt het verlangen naar verbondenheid en echte liefde, dat toch nog ergens verstopt in de vrouw leefde, tot leven.

Dat is wat Jezus doet. Ik lees het verhaal van vandaag als ultiem voorbeeld van wat wij in onze ontmoetingen met elkaar moeten doen: door de weerstand van vooroordelen heengaan, zoals als Jezus deed bij de Samaritaanse vrouw. Dwars door vijandig land, de moeilijkheden niet uit de weg gaan, zich zelf geven en openstellen. Door de pijn en neiging om die niet prijs te willen geven heengaan. Om gezamenlijk die levende bron te raken die van God zelf uit stroomt.

Daardoor herkent zij hem als de Messias. Want ja, bij al hun verschillen verwachtten ook de Samaritanen de Messias. En zij is daar zo blij mee is dat ze het onmiddellijk wil vertellen aan de mensen van haar dorp, waar wie zij waarschijnlijk toch ook niet zo'n gemakkelijke verhouding mee heeft, gezien haar voorgeschiedenis. Zij stapt over zichzelf heen, wil haar vreugde delen met anderen.

Haar leven stoomt weer. Het is waar! Hij heeft haar levend water doen drinken.

En daarmee komen ook bij dat andere verhaal uit het boek exodus, waar Mozes het water uit de rots slaat. Levend water. Toen Harrie en ik in Jordanië in de woestijn van Wadi Rum rondtrokken met een gids, bracht hij ons bij een plek bij een enorm rotsplateau in de woestijn, waardoor ik dit verhaal opeens helemaal voor me zag gebeuren. De Bedoeïne gids vertelde dat het regenwater dat valt er maanden, soms jaren over doet voordat het door de poreuze lagen in het gesteente van de rotsen doorgesijpeld is. Hij liet ons een plek zien onder aan de rots waar een klein stroompje als een wonder zichtbaar werd. Door een kleine schok of verschuiving van het gruis en zand dat het water kan tegenhouden, kan het opeens weer gaan stromen. Dat is wat Mozes deed. Hij sloeg het gruis weg en het water dat zich in de rots verzameld had ging daardoor weer stromen.

Ik zag een overeenkomst tussen Jezus en Mozes. Jezus raakt met zijn woorden de Samaritaanse vrouw. Zij heeft zich als een rots verhard, maar Jezus weet, net als Mozes, dat achter die harde façade nog verlangen naar leven zit. In die ontmoeting tikt hij het gruis en zand van de angst en de weerstand weg waardoor zij weer in contact komt met de bron van liefde die ook door haar heen weer kan gaan stromen.

Voor mij is het verhaal van vandaag een oproep om door de weerstand heen de echte ontmoeting aan te gaan met de mensen die op mijn pad komen. Ook met hen die voor mij als het ware in onbekend of zelfs vijandig gebied leven, met opvattingen of meningen die ik eigenlijk afwijs. Om er dan niet omheen te lopen, maar, zoals Jezus, te zoeken naar wat ons onderliggend verbindt. Te zien dat achter de oppervlakte van gruis, de ruis

Gemeenschap De Hooge Berkt

van vooroordelen en bijbedoelingen, echt contact mogelijk is. Contact in geest en waarheid, zoals Jezus zegt, dat onze dorst naar verbondenheid lest.

Dat het verhaal van vandaag ons mag inspireren in deze Corona- tijd, waarin onze sociale omgang met elkaar beperkt is, elkaar toch met die echte aandacht te ontmoeten.